תנאי היא דתניא 1.בשר ואף על פי שיש שם

בהרת ימול דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר

אינו צריך שבת חמורה דוחה צרעת לא

כ"ש: אמר מר בשר אע"פ שיש שם בהרת

ימול דברי רבי יאשיה יהא למה לי קרא

דבר שאין מתכוין הוא ודבר שאין מתכוין

מותר אמר אביי לא נצרכא אלא לרבי

יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור רבא

אמר אפילו תימא ר"ש מודה ר"ש בפסיק

רישיה ולא ימות ואביי לית ליה האי סברא

והא פאביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה רבי

שמעון בפסיק רישיה ולא ימות בתר

דשמעה מרבא סברה איכא דמתני להא

דאביי ורבא אהא 2השמר בנגע הצרעת

לשמור מאד ולעשות ∘לעשות אי אתה

עושה אבל 🐠 עושה אתה בסיב שעל גבי

רגלו ובמום שעל גבי כתיפו ואם עברה עברה והא למה לי קרא דבר שאין

מתכוין הוא ודבר שאין מתכוין מותר אמר

אביי לא נצרכא אלא לרבי יהודה דאמר

א מיי׳ פ״י מהלכות טומאת לרעת הלכה א סמג לאוין

יא ב מיי׳ פ"ג מהלכות לילית הלכה ו: ב ג מיי׳ פ״א מהלכות קרבן פסח הלכה יח סמג עשין

הל' ו סמג עשין כח טוש"ע ה'' ח סיי שלא סעיף א טוש"ע י"ד סי" רסו סעיף ב: יד ה מיי שם הלי ז סמג שם

מוסף רש"י

בשר ואף על פי שיש שם בהרת ימול. דמני למכתב ימול ערלתו וכתב בשר. לרבות בשר עלמור ונמוב נטר, נוכות בטר האמור בנגעים (ויקרא יג) אדם כי יהיה בעור בשרו (יומא לד:). מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות. באומר אחמוך ראש ולא ימות. באומר אחמוך ראש בהמה זו בשבת ואינו שתמות. דכיוו דאי אפשר שלא שתמתה, זכון להי מפשר שלה תמות כמתכוין חשיב ליה, וכי אמרינן דבר שאין מתכוין מותר, כגון היכי דאפשר ליה בלא התריק דבר שחין מתכרין מוחר, כגון היכי דאפשר ליה בלא איסור, כגון גורר אדם מטה כסא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חרין, ואע"ג דאיכא למיחש דילמא עביד חריז, כיוו למיחש דילמת עביד חריק, כיון דלח מחכרון להכי ואפשר לגרירה בלח חריק, כי עביד נמי חרין דהוי מלחכר גמורה לא מיחייב, אבל היכי דודאי עביד מודה מוכה לג:). אם אתה יכול (מוכה לגי). אם אתה יבול לקיים שניהם. כגון גדילים תעשה לך לא תלגש שעטוז, דלטלית של למר לילית של למר ולטלית של פשתו לילית של פשמו (נזיר נח. ים לאו. אם אי אחה יכול נו), יאם לאו לוס לי לוגים לק לקיים את שניהם, כגון מילה בלרעת (נזיר שם). ליתן לו בקר שני לשריפתו. דהיינו ט״ז, (תמורה ד: וכעי"ז לעיל כד:). ולא עולת חול ביו"ט. כגון אברי חמיד של ערב יו"ט שלא הוקטרו מבעוד יום אין מעלין אומן משחשכה (לעיל בד:). הוא לבדו. קראי יתירי נינהו, דמלי למכתב אך אשר יאכל לכל נפש יעשה לכס (שם). רלא מכשירין. מכשירי האוכל, כגון עשות שפוד וסכין ותנור וכירים (שם) היכולין ליעשות מבעוד (פסחים פג:). ולא מילה שלא בזמנה דאתיא בק"ו. דשלא בזמנה היא, כגון גר שנתגייר וקטן שנאנס אביו ועבר זמנה, נשהויה למחר ופחחים ה), שבתון עשה הוא. משמע שנות נו (לעיל בה.). ליכא כרת. לנו ניום אם ימול למחר (פסחים סט:). דנכרתו עליה י"ג בריתות. מילה י"ג

רב נסים גאון

ברשה שנאמרה לאברהם (שם

, שאינה אסורה אלא משום אשת אח כלכד, אכל באחות משתו שהיא אשת אחיו ודומה ה מן ט"ו נשים המנויין! במשנה, לא נאמר בהן תנאי להתיר הייבום. ואילו נשאו ראובן ושמעון שתי אחיות ומת ראובן ובן אין לו, אין לאשתו על שמעון לא חליצה ולא ייבום ולא אתי עשה דאמר רחמנא יבמה יבא עליה

ואביר אליבא דר' שמעון. ולרבי יונתן לא מיבעיא ליה דמוקי ליה בינוני ולאביי נמי דאמר לעיל דבינוני אתי מביניא מצי למימר דסבר ר' יונתן מילתא דאתי בק"ו טרח וכתב לה קרא: באומר לקוץ בהרתו הוא מתבוין. ול״ת אם כן אמאי קאמר

אביי לא נצרכא אלא לרבי יהודה הא לר"ש נמי אינטריך כדאמר הכא ויש לומר דלשון ברייתא משמע דמיירי בלא מתכוין מדלא קתני בשר אע"ג דמתכוין לקוץ בהרת ימול:

ותנן נמי גבי פסח כה"ג אמר יהודה אמר רב הלכה כר"ע. והכא לא פריך הילכתא למשיחא משום דנפקא מינה גבי מילה אע"ג דגבי מילה נמי פסיק הכי מ"מ לאלומי פיסקא דמילה פסיק נמי גבי פסח אגב דפסיק גבי מילה דתילף מינה שפסק ברור הוא לכל דברי:

וצריבא דאי אשמועינן. אדרנ יהוד' קאי דפסיק כר"ע הכא והתם דאי אדרבי עקיבא א"כ בפ' שתי הלחם (מנחות דף לו.) דקתני נמי כלל אמר ר"ע הוה ליה למימר

ולריכא וכן פירש בקונטרס⁰: עושין בל צרכי מילה בשבת. אע"ג דלעיל נמי קתני (ו) בשילהי מפנין (ד' קכח:) התם תני לה אגב גררא דמילי דתינוק אבל הכא עיקר:

גמ'

דבר שאין מתכוין אסור ורבא אמר אפילו תימא רבי שמעון ומודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות ואביי לית ליה האי סברא והא אביי ורבא דאמרי תרווייהו מודה ַר' שמעון בפסיק רישיה ולא ימות לבתר דשמעיה מרבא סברה ואביי אליבא דרבי שמעון האי בשר מאי עביד ליה אמר רב עמרם באומר לקוץ בהרתו הוא מתכוין תינח גדול קמן מאי איכא למימר אמר רב משרשיא באומר אבי הבן לקוץ בהרת דְבנו הוא קא מתכוין ואי איכא אחר ליעביד אחר דראמר ר"ש בן לקיש יכל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים שניהם מומב ואם לאו יבא עשה וידחה לא תעשה דליכא אחר: אמר מר יום מוב אינה דוחה אלא בזמנה בלבד מנא הני מילי ®אמר חזקיה וכן תנא דבי חזקיה אמר קרא לא תותירו ממנו °עד בקר שאין ת"ל עד בקר מה ת"ל עד בקר בא הכתוב ליתן לו בקר שני לשריפתו אביי אמר אמר קרא יעולת שבת בשבתו ולא עולת חול בשבת ולא עולת חול בי"ם רבא אמר אמר קרא יהוא לבדו יעשה לכם הוא ולא מכשירין לבדו ולא מילה שלא בזמנה דאתיא מק"ו רב אשי אמר ישבתון עשה הוא והוה ליה י"ם עשה ול"ת ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה:

כלל אמר ר"ע וכו': "אמר רב יהודה אמר רב הלכה כר"ע ותנן נמי גבי פסח כי האי גוונא בלל אמר ר"ע כל מלאכה שאפשר לה לעשותה מע"ש אינה דוחה את השבת שחימה שאי אפשר לעשותה מע״ש דוחה את השבת ואמר רב יהודה אמר רב הלכה כר"ע וצריכא דאי אשמעינן גבי מילה התם הוא דמכשירין יי אפשר לעשות מאתמול לא דחו שבת דליכא כרת אבל פסח דאיכא כרת אימא לידחו שבת ואי אשמעינן גבי פסח משום דלא נכרתו עליה י"ג בריתות אבל מילה דנכרתו עליה י"ג בריתות אימא לידחו שבת צריכא: מתני' שרעושין כל צרכי מילה [בשבת] מוהלין ופורעין ומוצצין ונותנין עליה איםפלנית וכמון האם לא שחק מע"ש ילועם בשיניו ונותן אם לא מרף יין ושמן מע"ש ינתן זה בעצמו וזה בעצמו ואין עושין לה חלוק לכתחילה אבל כורן עליה סמרטוט אם לא התקין מע"ש כורך על אצבעו ומביא ואפי' מחצר אחרת:

המכסה ראש הגיד: **ומולצין.** את הדם ואף על גב דהיא עשיית חבורה שאין הדם ניתק מחיבורו אלא על ידי (ס) המלילה:

איספלנים. מחבושת: לועם נשיניו. כמה דאפשר לשנויי משנינן: לא טרף יין ושמן. כך היו רגילין והיא רפואה שמערבין וטורפין בקערה יין ושמן יחד כדרך שטורפין בינים בקערה: **חלוק.** כעין כים דחוק היו עושין ומלבישים את ראש הגיד עד העטרה

וקושרים שם כדי שלא יחזור העור לכסות את הגיד: לא הסקין. לא הומין: כורך על ידו. דרך מלבוש לשנותו מדרך הוצאה בחול:

ידתי (ויקרא יח) ואשה אל אחותה לא תקח שענש בה הכתוב כרת. ובזה אמרה המשנה ט"יו נשים פוטרות צרותיהן וכו". ואמרו בתלמוד (יבמות דף ח) בסוף הדבר רבא אמר ערוה לא צריכא קרא דאין עשה דוחה את לא תעשה שיש בו כרת. וכמו כן אם יהיה לא תעשה שאין בו כרת אבל נוסף עליו עשה שנמצא באותה מצוה עשה ולא תעשה אי לנו נמי לדחותה במצות עשה, לפי שיצאת מן כלל לאו גרידא מפני הציווי שנתוסף עליה. ואפילו שתי מצות עשה שהן זו כנגד זו ואין אחת מכרעת מחברתה אין לנו לדחות אחת מהן מפני האחרת. כמו שנאמר בתלמוד בפרק תמיד נשחט ופטחים דף נמן בשלמא לתנא קמא יבא עשה דפסח שיש בה כרת וידחה עשה דהשלמה שאין בו כרת, אלא לדי ישמעאל בנו של די יותו (בטורט וף נטן בשלמא יתנא קמא יבא עשה דפסח שיש בה כרת וידתה עשה דהשלמה שאין בו כרת, אלא לדי ישמעאל בנו של די יותנן כן ברוקא מכדי האי עשה והאי עשה מאי אולמיה דהאי עשה מהאי עשה וכל שכן את יהיה טומה ולא מיומר מיור ביור ביור ביור ביור. יוה שמאך ברוד, אלא דרי שמבמאל בנו של דיחונן כן ברוקא מכרי האי פשה האי פשה מאי או מידה ברו מידה ישה מהאי פשה. וכל שכן אם יהיה פשה ולא תעשה, שמן הדין לקיים אותם יותר מלקיים לו העשה בלבד שכנגרם, אלא אם יהיה דבר מיוחד שייחד הכתוב אם החכמים שנעשה כמו שהוא מפורש. ואנו מזכירים עיקר שחקיש לו כל מה שתמצא מזה הענין ונאמר, אמר הקב"ה ביום אחד לחודש השביעי שהוא יום ראש השנה (ויקרא כג) יהיה לכם שבתון, זה מקרא מלא בציווי השביתה. ואמר עוד מלאכת עבודה לא

תעשו, הזהיר בו מלעשות מלאכות מיוחדות. נמצא עלינו בקידוש היום עצמו עשה ולא תעשה. עוד ציונו בו לתקוע בשופר שנאמר תעשר, הזהיר בו מלעשות מלאכות מיחדות. נמצא עלינו בקידוש היום צצמו עשה ולא תעשה. עוד ציונו בו לתקוע בשופר שנאמר וְבַמִּדְבָּר כַּמִּי וִם תרועה יהיה לכם. ובעת שלא תיקננו השופר מערב יום טוב והצרכנו ביום טוב עצמו לתקוע בשופר לקיים המצוה. ואי אפשר להיות דבר זה אלא עד שנתתוך השופר ונתקן אותו ונחלל קרושת היום, ראר לנו שנניח מצות שופר שהיא עשה ולא נחלל היום שיש בחיוב קידושו עשה ולא תעשה, שאי אפשר שיבא עשה בלבר נידחה עשה ולא תעשה יחדיו. וכגון זה מילה שלא בומנה, והוא מי שנתאחר לאחר יום ח' מחמת חולי שאירע לתינוק או מפני הספק כמו ששנינו [לקמן דף קלז] בין השמשות ערב שבת נימול לי׳, יום טוב אחר שבת נמול לי״א. וכשתהיה מילה שלא בזמנה אינה מותרת ביום טוב, כי יום טוב יש בו עשה ולא תעשה, ולא **סנאי היא.** דאיכא דנפקא ליה מילה בזמנה מק"ו כרבא וכי אתא קרא לשלא בזמנה ואיכא דלא נפקא ליה בק"ו ואיצטריך למילה בזמנה כרב ספרא ושלא בזמנה אתיא מביניא: לרבי יהודה. רבי יאשיה דמצריך קרא להכי כרבי יהודה סבירא ליה: מודה ר' שמעון

בפסיק כו'. הילכך אי לא רבי קרא לא עבדי: סברה. נתן בה דעתיה והבל ממנו: ה"ג לעשות עושה חתה בסיב שעל רגלו ובמוט שעל גבי כתיפו. ואינו לריך להזהר סמלדחות סיב שקושר מנעלו ברגלו ומלישה משאוי על כתיפו: ואם עברה. הבהרת בכך עברה ואינו חושש לה. להכי כתיב לעשות שמותר לעשות מלאכתו: ואביי אליבא דר' שמעון. מעיקרא מקמי דסברה האי בשר מאי עביד ליה: באומר לקוץ. גדול שהוא בר עונשין ואומר למוהל לקוץ בהרתו בכוונה ליטהר: קטן. דלח ידע לכווני מאי איכא למימר ועל כרחיך בתרוייהו כתיב בשר כדאמרי׳ לעיל ובשר דכתיב גבי קטן ביום השמיני ל"ל: באומר אבי הבן לקוץ. דמתכוין לטהרו והוא מוזהר דלא ליעבד בידים ובמתכוין: ואי איכא אחר. שאינו חושש לטהרו ליעבד אחר ולא ליקו אב להתם. ואע"ג דרבייה קרא שהרי אתה יכול לקיים עשה בלה עקירת לחו לר׳ שתעון דהא אחר לא מיכוין ולא עבר ואמר ריש לקיש כו׳ ורבויה למחי המה: שאיו תלמוד לומר עד בהר. תניינה והנותר ממנו עד בקר דמלי למכתב והנותר באש תשרפו (נ) אלא אשריפה קאי והכי קאמר והנותר ממנו בומן שאסרתי לך דהיינו בקר ראשון כשיבה בקר שני שהוה חולו של מועד משרפו אבל בי"ט לא. אלמא מידי דחול לא עבדינן בי"ט ופסח קרבן °י"ד בניסן הוא שהוא חול ומילה שלא בומנה נמי מידי דחול הוא דבשבת זו לא היה זמנה: ולא עולת חול בי"ט. אברי תמיד של עי"ט אין קרבין בי"ט ומילה שלא בזמנה נמי כעולת חול בי"ט דמי: דאתיא בק"ו. שתדחה ומה לרעת שדוחה עבודה מילה שלא בזמנה דוחה אותה כדאמרינן לעיל (ג) שבת שנדחית מפני עבודה אינו דין שמילה שלא בזמנה דוחה חותה להכי חילטריך לבדו: ואין עשה. דמילה דוחה לא תעשה ועשה אבל בזמנה איתרבי מביום אפילו בשבת 0: גבי פסח. כל מלאכה שאפשר לה לעשות מע"ש כגון הבאתו לתחום וחתיכת מחוץ יבלחו: ולריכת. למימר בתרוייהו הלכה כר"ע דמכשירין לא דחו: מילה בזמנה ליכא כרת דקטן לאו בר עונשין הוא ואבוה לא מיחייב עליה כרת: חותך מתני' מוהליו. העור את ופורעין. :הערלה

ל) ויומא לד:ח. ב) לעיל עה. הג. קים: קים: ולק' קמג. [בילה לו.] סוכה לג: כתובות ו. בכורות כה., ג) תוספתא נגעים פ"ג, ד) יבמות כ: נזיר מא. נח. מנחות מ., ה) לעיל כד: פסחים פג: תנורה ד: ע"ש, ו) [ל"ל עד בקר המורה ד: ע"ש, ו) [ל"ל עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש משרופו וכ"א בפסמים], 1) [פסמים סט:], **ד**) פסמים סו. סט: יכמות יד. מנחות עב. ודף פטר 'ימנחם יד. מנחות על. לו, ש) [לעיל קמה], י) [ע" מוס" עמוד ב דיה לעסק], כי) פ"ע מלדחוק, כי) [לעיל קלב.], מ) [וע"ע מוס' יומא יג. ד"ה מלכה וחוס' ובמיס מ"ה ד"ה הלכה וחוס' ובמיס מ"ה ד"ה הלכה וחוס' ובמיס מ"ה ד"ה הלכתאן, כ) וואמילתא דר"ע לא בטי לריכוחה דחשמטי בכל בעי לניכוחה לחשמעיי בכנ דוכתא מאי דדחי שבת כ״כ תוס׳ במנחות],

תורה אור השלם

וּבֵיוֹם הַשְּׁמִינִי יִמוֹל בְּשֵׂר 1 עָרְלָתוֹ: ויסרא יר י ? 2 השמר בנגע הצרעת לשמר מאד ולעשות ככל אשר יורו אתכם הכהנים הלוים כאשר נויתם תשמרו לעשות:

3 ולא תותירו ממנו עד בקר וְהַנֹּתְר מִמֶּנוּ עֵד בַּקֶּר בְּאַשׁ 4 עלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתוֹ עַל עלַת הַתְּמִיד וְנִסְבָּה: במדבר כח י 5 וּבִיוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא לְדֶשׁ 5 נִבִיוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא כ וביום וואסון מקן א קוש וביום השביעי מקרא קדש יוקיה לכבם כל מולאכה לא געשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יצעשה לכם: שמות יב טו לכם: אל בני ישראל לאמר ביי שורמנו ביינים אל לאמר בייני ביינים אל לאמר בייני ביינים אל לאמר בייני ביינים אל לאמר בייני ביינים אל לאמר ביינים בי בחדש השביעי באחד לחדש לְכֶּם שַּׁבְּתוֹן זְכִרוֹן

הגהות הב"ח

(ל) גמ' לגל אתה עושה אותו נסינ: (3) שם דאפשר לעטות: (ג) רש"י ד"ה שלין מ"ל וכו' נאש תשרפו אלמא דאשריפה קאי וכו׳ דמול הוא דבי"ט זו לא: (ד) ד"ה דאמיא וכו׳ קט יוכר לחול הוא דבי"ט זו לא: (ד) ד"ה דאמיא וכר כדאמרינן לעיל י"ט שנדחית: (ה) ד"ה ומוצלין וכר אלא ע"י (המציצה) מו"מ ונ"ב ק"א חבורה: (ו) תום' ד"ה עושיו וכו' קתני לה בשילהי:

גליון הש"ם

רש"י ר"ה שאין ת"ל וכו' י"ד בניםן הוא שהוא חול. עיין בטורי אבן במגילה באבני מלואים דף מו ע"ב ד"ה אף כאן:

רבינו חננאל

שהוא בן שמונה ימים שכתב בהם בשר, מילה דוחה את ערלתם. אבל בינוני שאינו עולתם. אבל בינוני שאינו לא גדול בן עונשין, ולא קטן בן שמונת ימים, אלא עון בן שמונת ימים, אלא בינוני שהוא מבן שמונת בינוני שהוא מבן שמונה ימים ולמעלה הן חסר והן בעונשים, כנולי שמילתו דוחה בעונשים, מנ"ל שמילתו דוחה בעונשים, מנ"ל אמרי אמריא ביניא, כלומר משניהם מן הגדול ומן הקטן, ווברים פשוטין הן. ודברי רבא ורב ספרא פשוטין הן. אמר רב אשי היכא אמרינן דאתי עשה דחי לא תעשה כגון . מילה בצרעת. כלומר אם יש צרעת בערלה בחתיכת הערלה

טהורים פסול לעבודה, חתכו טהר מיד ואין צריך טבילה. מודה ה' שמעון בפסיק רישיה ולא ימות. פ"ר כ' ר' שמעון מודה בדבר שהוא ברור, כגון אדם שהותך ראש אדם ואומר שאין כוונתו להמיתו אלא להוציא (אם) [דם] ממנו, שאין שומעין לו אלא אדין אותו דין כל הורג נפש. כך כל דבר שמתבר (מעשין) [מעשיו] לאותה מלאכה, אין אומרין שלא היתה כוונתו לכך, אלא דנין אותו ריד אמצון קודם שישמע ברבא מודה ה' שמעון בפסיף רישיה ולא ימות דהוה מוקים ליה כר' יהודה ולא כר' שמעון, הוה אמר דר"ש פליג נמי בהא, דסבר ר' שמעון חתיכות הערלה והצרעת עליה דבר שאין מחכרון הוא, שאין כוונתו להתוך הצרעת אלא למול בנו, וכי האי לרי שמעון שרי ולא צריך קרא למשרייה. אם כן אביי אליבא דר' שמעון שרי ולא בירן קרא למשרייה. אם כן אביי אליבא דר' שמעון לקרץ בהרתו הוא מתכוין, כלומר בדבר מוכיח שמתכוין לקרץ בהרתו בא הכתוב להתירו. האקשינן תינה גדול, פ" שיש בו דעת, יש לומר כן מתכוין לקרץ בהרתו, קטן שאין בו דעת למה כתוב בו שהי להתיר התיכת צרעת במילה. ואמרינן קטן נמי מתכוין אביו בוה במולו לבנו לחתוך בהרת בנו. ואמרינן בעת שיש בהרת בעולת הקטן ימול אחר זולתו אבי הבן, שהאחר אין מתכוין להתוך הבהרת, ודבר שאין מתכוין לרא שורי ולא הוה צריך קרא למישריה, דאמר רבי שמעון בן לקיש כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה, פירוש כגון זה שרי ולא הוה צריך קרא למישריה, דאמר רבי שמעון בן לקיש כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה, פירוש כגון זה